

DE M ÜZER NE

Demirkazık yıldızı. Ne güzel de isim vermişler. Demirkazık. Saplandı ı yerden çıkmaz, hareket etmez, esnemez. Adı ilk duyu ta olumsuz gibi gelse de, içinde benim de bulunmaktan her zaman gurur duydu um, denizcilerin binlerce yıl yol göstericisi, hayat kurtarıcısı olmu tur. En azından kuzey yarım kürede. Dünyanın eksenini ile neredeyse aynı do rultuda oldu undan, dünya döndükçe, gece boyunca gökyüzündeki bütün yıldızlar dairesel ekilde hareket etmelerine ra men, Demirkazık sürekli tam kuzey yönünde kalır. Böylece denizciler, rotalarını rahatlıkla belirleyebilir veya kontrol edebilirler. Tabi görebildikleri sürece. Bilimsel adı Polaris, Türkçe'de kullanılan di er adları ise Kutup veya imal Yıldızı'dır.

Demirkazık yararlı olmasına, kuzey yarımkürede ya ayanlara yön ve enlem bilgilerini vermesi nedenleriyle oldukça yararlıdır. Demirkazık özelli i ta ıyan insanlarsa, o ismi payla tıkları yıldızla, fayda sa lamak açısından hiç benze mezler. Dü üncelerini de i tirmek istemez, alı kanlıklarına sıkı sıkıya ba lanırlar. Ben böyleyim!, ne gerek vardı?, eskisi ne güzeldi, eski köye yeni adet mi? gibi sözleri onlardan sıkça duyarız. in kötüsü bu yalnızca kendilerinde kalmaz, izin verildi inde etraflarını da aynı ekilde etkilemeye çalı ırlar. Yani de i menin kar ısında demir kazık gibi dururlar. Hele ya adı ımız "küresel", her eyin saniyelerle, detaylarla ölçüldü ü bir zaman diliminde, her ey de i mesine ra men onlar sabit durmaya çalı ırlar.

Saniyenin tarihi 4000 yıl öncesine kadar gitmekle beraber aktif kullanılmasına ve üzerinde detaylı ara tırma yapılmasına 18'inci yüzyılda ba lanmı tır. Bunun nedeni ise o zamanki dünyanın hızlanmasıydı. nsanlar, bilimsel çalı malar dı ında saniyenin kullanımına ihtiyaç duymuyorlardı. Dü ünsenize 1683 yılında Osmanlı ordusu Belgrad'dan Viyana'ya yakla ık 600 km'lik yolu tam iki ayda aldı. Dü ünürsek o dönemlerde, harekate ba lamadan önce, "Görevimiz Tehlike" filmlerinden alı ık oldu umuz "saatlerimizi ayarlayalım" mantı ı çok gerekli de ildi. Ne oldu da saniye zaman birimini kullanmaya ihtiyaç duyuldu. Sanayi devrimi. Birçok üretim tesisinde, artık buharlı makineler çalı maya ba ladı. Örne in, A.B.D.de, i çiler tarafından bir haftada ayıklanan pamuk, 4 saat gibi bir sürede ayıklanmaya ba landı. Ula ım ayrı bir hız ve heyecana sahip oldu. Atların yerine, buharlı trenler; yelkenli gemilerin yerine, buharlı gemiler geldi. Dünya dört nala ko maya ba ladı. Ko amayanlar hemen kendilerini belli ettiler. Onlar, ko an ülkelerin altında ezilmeye ve sömürülmeye ba landı.

De i im, de i meyenin yutmaya ba ladı. Forbes dergisine göre, 1920'lerde ba arılı 500 irketin ortalama ömrü 67 yılken, bugün 15 yıla inmi tir. 1955 yılındaki Fortune ilk 100 sıradaki irketlerden, 2014 yılında yalnızca 16 tanesi ilk 100 içinde yer bulabilirdi (General Motor, Exxon Mobil, General Electric, AT&T, Chevron Texaco, Boeing, Procter & Gamble, Conoco Phillips, Lockheed Martin, United Technologies, General Dynamics, Honeywell, IBM, Dow Chemical, Caterpillar). Bir ço u, varlı nı bile sürdürmedi.

Kurumlar böylesine yok edici bir de i im zorunlulu unun içinde girince, haliyle onları olu turan, yöneten ve çalı tıran insanlar da de i mek zorunda kalıyorlar. De i mek ise kolay de ildir. Niye? Yeni bir ev, cep telefonu, araba, motosiklet almayı, kariyerinde daha iyi bir yere gelmeyi, ho landı ı bir i i yapmaya ba lamayı, hayatını daha iyi hissetti i bir yere ta ımayı kim istemez. Peki bunlar da de i im tanımının içinde de il mi? O yüzden rahatlıkla söyleyebilirim ki, insanlar de i imden de il, "de i tirilmekten" ho lanmıyorlar. Yani birilerinin kendileri adına de i imi ba latmasından ve onların da uymak, yeti mek zorunda kalmalarından, kendilerini hazırlayamamaktan, planlarını yapamamaktan ho lanmıyorlar. Ne yazık ki genelde de böyle oluyor. Yani de i imler ço unlukla dı kaynaklı oluyor.

Aranızda mutlaka on parmak klavye yazmayı öğrenen vardır. Aslında çok basittir ve hayatta öğrenmenin ve de i imin dört evresini çok belirgin şekilde gösterir.

Birinci evre, cehalet mutluluktur. On parmak klavye yazmanız gerektiğini bilmiyorsanız bu durumdasınız demektir. Harika bir durumdur.

İkinci evre, haydaaa bu nereden çıktı? On parmak klavye yazmanız gerektiğini farkettiğiniz durumdur. Burada seçim yapabileceğiniz iki durum var. Birincisi, hayır öğrenmeyeceğim diyerek eksikliğinizi barışık olarak yaşamaya devam edebilirsiniz. İkincisi ise, öğrenmeye başlayabilirsiniz. İşte bu noktada, de i imiye karar vermişsiniz demektir.

Üçüncü evre, mutsuzluk. Öğrenmeye başlıyorsunuz. Basit bir bilgisayar programı size, parmaklarınızı koyacağınız yerleri gösterir. Sonra sırasıyla, tek, iki, üç, dört ve en son beş harfli kelimeler üzerinden uygulama yaptırır. Yaklaşık bir saatlik bir çalışmanın sonunda da, artık on parmak yazabilmek için tüm sırları verdiğini belirtir. Ufak bir not koyar sonuna. "Bundan sonra yazacağınız her şeyi, bu yöntemle yazacaksınız". İşte bu nokta tam bir mutsuzluk ve hüsrana noktasıdır. De i im başlamıştır. Eskiden mutlu mutlu yazdığımız iki üç parmak yerine, her iki harfte bir hata yaptığımız, hızımızın son derece düşükü bir memnuniyetsizlik seviyesi gelmiştir. Bu noktaya gelen insanların, yine iki seçeneği olmaktadır. Eskiye dönüp veya ileriye zorluğa, bilinmezliğe ve umuda yolculuk. Eskiye dönüp, de i imden vazgeçmek ve dolayısıyla, uzun vadede yok olmayı kabul etmek anlamına gelir. İleriye gidiyorsa, azim ve sabırlı geçen bir dönemden sonra, de i imi başarak, son evreye geçmeyi demektir.

Dördüncü evre, refleks ve mutluluk. Artık on parmak klavyeyi nasıl yazdığımızı biz bile bilmiyoruz. Eller kendileri çalışıyorlar. Birisi "sağ elin serçe parmağı hangi tuşun üzerine denk gelmesi gerekiyor?" diye sorsa cevabını veremeyiz. Yazıyoruz ama nasılını açıklamakta güçlük çekeriz. De i imi gerçekleştirmek için bu sonuncu evreye gelene kadar uğraşmamız gerekir. Aksi halde, hep mutsuzluk evresinde yaşamak durumunda kalabiliriz ki, bu zaten insanların karşı karşıya kaldıkları önemli bir problemdir. Çünkü aradaki geçiş evresini başlatılmıyınca uğraşmaya çalışılan bir süreç etken vardır.

Daha önce de i imi başaramayan insanlar örneklerin. Sizi de yandı yapmaları isterler. Başlatılmıyınca olanların kuvvetini artırmak isterler. Böyle olunca sanki, de i im olmayacakmış gibi düşünürler. Halbuki, de i im bir tsunami etkisi yaratır. Öyle yolun üstünde, el ele tutulmuş insanlar, engel teşkil etmezler.

Alı kanlıklar ise de i imin karşısındaki bir diğer engeldir ve hayatımızda büyük bir yer tutmaktadır. Evde aynı yerde oturmamız, aynı yerlerden alınıyor yapmaya çalışmamız, iş yöntemlerimizi de i tirmememiz gibi birçok alı kanlılığımız vardır. Otobüslerde, metroda bile, belli bir yerde oturmak isteriz. Size bir sır vereyim, de i imizi fırçalama ekimiz, banyo yapma yöntemlerimiz her seferinde aynıdır. Çünkü beynimiz bize öyle kumanda eder. Beynimiz evrenin bir parçası olarak, doğanın kanunlarına göre çalışır. Doğada, hızı sevmez. Yavaş olmak ister. Tatlı bir ahenk içinde olmak ister. Isı, ışık ve ses dalgaları daha yavaş hareket edebilecek ortamlarda rahat giderler. Su kendi başına aktığında, en rahat edeceği yolu takip eder. Beynimiz de özellikle zorlanmadık takdirde tembelliği seçer.

De i im ise, beynin zorlanması demektir. Alı kanlıkların dışına çıkmak demektir. Oturdu umuz koltuğunda de i imi tirmemek, farklı bir müzik dinleyebilmek, herkesten farklı bir yıldız çizilebilmek demektir. De i im fark yaratmak, farkı yaratan insan olmak demektir.

"Kendi fikirlerini de i tirmeyenler, hiçbir şeyi de i tremezler." Bernard Shaw.